

Minnesord över bortgångna ledamöter 2018

av Jörgen F Ericsson

SEDAN FÖRRA HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN har tolv ledamöter lämnat oss. Jag kommer nu kort att belysa deras gärningar.

Avdelningen för lantkrigsvetenskap

Översten av 1. graden BENGT SELANDER avled den 30 november 2017. Han sörjs närmast av hustru Ulla samt barnen Marco, Johan och Josephine med familjer.

Bengt Selander föddes 1923 i Stockholm av föräldrarna kommandör Einar Selander och hans hustru Elsa. Efter examen från Krigsskolan 1947 anställdes han vid Livregementets husarer i Skövde och befordrades 1953 till löjtnant vid Livgardesskvadronen. År 1964 inträdde Bengt Selander i Generalstabskåren och befordrades till kapten och kort därefter till major.

Under åren 1966–69 var han adjutant hos överbefälhavaren och befordrades 1968 till överstelöjtnant. Därefter följde trupptjänst vid Hallands regemente. År 1972 befordrades Bengt Selander till överste och tjänstgjorde under ett par år som sekundchef vid Svea livgarde. Efter befordran till överste av 1. gr tjänstgjorde han under åren 1980–83 som försvarsattaché i Paris, Bryssel och Rom med placering i Paris. Efter pensioneringen 1983 var Bengt Selander under några år militär rådgivare till Hägglund och Söner.

Bengt Selander hade flera uppdrag utöver tjänsten, han var bland annat överadjutant hos HMK åren 1972–74 samt Generalsekreterare för Allmänna Försvarsförbundet 1988–92.

Bengt Selanders ledarskap präglades av raka och entydiga besked i en positiv anda, ofta förenade med humor. Han hade en stark känsla för rättfärdighet, lojalitet, vänskap och var alltid redo att bistå kollegor och vänner. Konst och musik var intressen som han odlade, bland annat genom en unik samling tavlor med hästmotiv av konstnärerna John och Georg Arsenius.

Bengt Selander valdes in i avdelning I år 1992.

F d generaldirektören och överstelöjtnanten INGVAR EHRLING avled den 6 januari 2018. Han sörjs närmast av barnen Birthe och Marie med familjer.

Ingvar Ehrling föddes 1927 i Asker, Närke, av föräldrarna lantbrukare Harry Ehrling och hans hustru Lilly. Efter examen från Krigsskolan 1950 anställdes han vid Livregementets grenadjärer i Örebro, där han genomförde subalternåren fram till 1957. Han befordrades till kapten 1962, major 1967 och efter genomgången krigshögskola till överstelöjtnant 1969. Under dessa år tjänstgjorde Ingvar Ehrling bland annat som generalstabsaspirant i Försvarsstaben, vid FN-bataljonen på Cypern och som ba-

taljonschef och ställföreträdande chef vid Dalregementet.

Efter genomförd trupptjänst arbetade han under flera år vid försvarsdepartementet där han innehade befattningar som kansliråd och sedermera som departementsråd. Han avslutade sin karriär som generaldirektör för Försvarets rationaliseringsinstitut åren 1988–91.

Ingvar Ehrling var medförfattare till boken *Nya ledningsmetoder i Försvaret* som gavs ut av Folk och Försvar 1974.

Ingvar Ehrling valdes in i avdelning I år 1974.

Översten av 1. graden JOHAN PALMGREN avled den 6 april 2018. Han sörjs närmast av hustru Kerttu samt barnen Charlotta och Johanna med familjer.

Johan Palmgren föddes 1931 i Stockholm av föräldrarna hovpredikant Folke Palmgren och hans hustru Brita. Efter examen från Krigsskolan 1954 anställdes Johan Palmgren vid Svea Artilleriregemente i Sundbyberg. Efter trupptjänst vid regementet och utbildning vid Militärhögskolan befordrades han år 1970 till major i generalstabskåren. Som avdelningschef i arméstaben åren 1971–76 befordrades han till överstelöjtnant.

Efter stabstjänsten återvände Johan Palmgren till A1, nu som ställföreträdande chef. Under den perioden tjänstgjorde han också som bataljonschef för FN-bataljonen i Mellersta Östern. 1978 befordrades han till överste och utnämndes till chef för Livregementets dragoner och Stockholms försvarsområde. Kort därefter befordrade han till överste av 1. graden i generalstabskåren och återvände till arméstaben som personalkårschef. En befattning som han hade ända fram till 1987. Under de sista åren av sin karriär var Johan Palmgren försvarsattaché i Moskva med sidoackredite-

ring i Warszawa. Han gick i pension från Försvarsmakten 1991.

Efter pensioneringen engagerade sig Johan Palmgren i Frivilliga Automobilkårens riksförbund som vice rikskårchef och sedermera rikskårchef fram till och med 1999.

Johan Palmgren var en vänsäll och trygg person som man gärna anförtrodde sig till. Han engagerade sig i sina vänner och var aktiv i flera kamratföreningar knutna till artilleriet. Andra intressen var friluftsliv med långa promenader, segling och skridskoåkning.

Johan Palmgren valdes in i avdelning I 1984

Översten av 1. graden PER-ARNE RINGH avled den 5 juni 2018. Han sörjs närmast av hustru Karin samt barnen Elisabet och Fredrik med familjer.

Per-Arne Ringh föddes 1931 i Kisa, Östergötland, av föräldrarna polisman Jonas Ringh och hans hustru Betty. Han anställdes vid Livgrenadjärregementet i Linköping 1948. Efter studier vid Försvarets läroverk och Krigsskolan avlade han officersexamen 1954. Efter examen återvände han till regementet och sedvanlig trupptjänst följde intill 1970 då han befordrades till major och tillträdde en tjänst som lärare vid Militärhögskolan. År 1972 utnämndes han till överstelöjtnant och tjänstgjorde en kort tid vid försvarsdepartementet varefter han blev chef för planeringsavdelningen vid arméstaben. Därefter följde tjänst som utbildningschef vid Hälsinge regemente. 1977 befordrades han till överste och återvände till arméstaben.

År 1979 befordrades Per-Arne Ringh till överste av 1. graden och tillträdde 1982 befattningen som chef för sitt hemmaregemente i Linköping tillika chef för Östergötlands försvarsområde. De fyra sista åren av sin militära karriär tillbringade han som försvarsattaché i Washington.

Efter sin pensionering 1991 fram till 1999 tjänstgjorde Per-Arne Ringh inom hovsta-

terna som slottsfogde på Gripsholms och Strömsholms slott. Han var också djupt engagerad i födelseortens och Östergötlands historia som medlem i Östgöta Gille och författade boken *Det Kisa jag minns, människor och miljöer på 1940-talet*. Han medverkade också i böckerna *Livgrenadjärerna under det kalla kriget* och *Östergötland 1803–2003*.

Per-Arne Ringh invaldes i avdelning I år 1979.

F d byråchefen och översten HOLGER BJÄRN-LID avled den 21 augusti 2018. Han sörjs närmast av livskamraten Inger samt barnen Björn, Malin, Anna och Charlotta med familjer.

Holger Bjärnlid föddes 1927 i Stjärnorps, Östergötland, av föräldrarna kyrkvaktmästare Hilding Karlsson och hans hustru Rut. Efter examen från Kungliga Sjökrigsskolan anställdes han vid Livgrenadjärregementet i Linköping år 1954. Efter sedvanlig trupptjänst befordrades han till kapten 1963. Under åren 1966–76 tjänstgjorde Holger Bjärnlid som generalstabsofficer vid arméstaben och försvarsstaben, bland annat under flera år som arméns informationschef och adjutant till arméchefen. Han befordrades 1970 till major och ett par år senare till överstelöjtnant.

År 1978 utnämndes Holger Bjärnlid till överste och tjänstgjorde under påföljande år som utbildningschef vid Livgrenadjärregementet, en tjänst som han lämnade 1981 för att bli chef för Östra värnpliktskontoret fram till 1984. Därefter övergick han till en befattning inom näringslivet som chef för beredskapsbyrån vid Svenska arbetsgi-varföreningen. En tjänst som han innehade fram till sin pensionering 1992.

Holger Bjärnlids gärning präglades av hög kompetens förenat med en stor omsorg om sin personal. Han var verksam inom I 4:as kamratkrets och var en god representant för den livgrenadjärsanda som var gemensam

för kamratkretsen. Han medverkade också i att dokumentera regementets historia i flera band.

Holger Bjärnlid valdes in i avdelning I år 1979.

Avdelningen för sjökrigsvetenskap

Kommendören HERMAN FÄLTSTRÖM avled den 21 januari 2018. Han sörjs närmast av hustru Birgitta samt barnen Patrik, Anna och Frida med familjer.

Herman Fältström föddes 1941 i Falkenberg av föräldrarna grosshandlare Carl Gustaf Fältström och hans hustru Ulla. Efter examen från Kungliga Sjökrigsskolan anställdes han vid flottan. Herman Fältström genomgick utbildning till sjöartillerist och seglade i artilleribefattningar på flertalet av landskapsjagarna. I början på 70-talet var han artilleriofficer både på *HMS Östergötland* och *HMS Halland*. Hans sjötjänst kröntes i början på 80-talet genom att han fick förtroendet att som divisionschef leda både 5. patrullbåtsdivisionen i Göteborg och 4. patrullbåtsdivisionen i Stockholm.

Han varierade sjötjänsten med befattningar på skolor och i centrala staber. Herman Fältström befordrades till kapten 1972, örlogskapten 1976, kommendörkapten 1981 och slutligen till kommendör 1989.

Hans stabstjänst vid centrala staber utgjordes av befattningar främst inom framtidsstudier och strategi både på marininstaben och försvarsstaben vars studieavdelningar han var chef för under flertalet år. Herman Fältström tjänstgjorde också ett par år vid Försvarets rationaliseringsinstitut. Väl återkommen till försvarsstaben blev han chef för Organisations- och analyssektionen och, i det nya högkvarteret, chef för Controller avdelningen. Han avslutade sin militära kar-

riär som chef för Försvarsmaktens krigsspelscentrum 1994–98.

Efter pensionsavgång var Herman Fältström synnerligen aktiv och engagerad i ett flertal åtaganden. Han var bland annat Senior Advisor till Cell Network, politiskt sakkunnig på Moderata samlingspartiets riksdagskansli, förtroendevald kommunpolitiker i Tyresö och efter flytten till föräldrahemmet, den Fältströmska gården i Falkenberg, även ledamot i Falkenbergs kommunfullmäktige. Utöver detta var han en flitig debattör i medier.

Listan över Herman Fältströms debattinlägg, skrifter och böcker är omfattande. Han ingick i ledningen för forskningsprojektet Försvaret och det kalla kriget, som har publicerat ett 50-tal skrifter sedan 2002. Herman Fältström medverkade aktivt i ett stort antal av dessa.

Herman Fältström var både under sin aktiva tid och efter pensioneringen djupt engagerad i Försvarsmaktens utveckling. Hans skarpa analyser och hans oräddhet att framföra även obekväma åsikter uppskattades och respekterades av såväl chefer som kolleger.

Så sent som förra året slutförde Herman Fältström sin sista bok inom projektet Försvaret och det kalla kriget, *Slagsida, försvarsbesluten och sjöförsvaret*, en kritisk granskning av hur marinen utvecklats under det kalla kriget fram till våra dagar.

Herman Fältström var hedersledamot av Kungliga Örlogsmannasällskapet och dess sekreterare mellan 1991–2005. Han invaldes i avdelning II år 2005.

F d generaldirektören och generallöjtnanten TORSTEN ENGBERG avled den 7 februari 2018. Han sörjs närmast av hustru Gun samt barnen Anna och Henrik med familjer.

Torsten Engberg föddes 1934 i Norrfjärden, Norrbotten, av föräldrarna byggmästare Amandus Engberg och hans hustru Märtha.

Efter examen vid Kungliga Sjökrigsskolan anställdes han vid Vaxholms kustartilleriregemente, där han tjänstgjorde fram till 1964. Därefter följde ett antal år med stabstjänst i centrala staber, marininstaben, försvarsstaben och Östra militärområdesstaben. Stabstjänsten avbröts i perioder för studier vid Militärhögskolan. Torsten Engberg befordrades till major 1971 och överstelöjtnant 1972.

Åren 1974–76 var han chef för Kustjägar skolan varpå följde ytterligare några år i stabstjänst som sektionschef i Försvarsstaben. År 1980 befordrades Torsten Engberg till överste och var chef för Gotlands kustartilleriförsvar under två år. Som överste av 1. graden tjänstgjorde han som stabschef vid Västra militärområdesstaben varefter han befordrades till generalmajor och chef för marininstaben.

År 1987 utnämndes han till generallöjtnant och chef för försvarsstaben fram till 1991 då han utnämndes till militärbefälhavare i Mellersta militärområdet. År 1994 avslutade Torsten Engberg sin framgångsrika militära karriär men fortsatte aktivt inom försvarsmyndigheterna genom att utnämnas till generaldirektör för Fortifikationsverket, en befattning han innehade fram till sin pensionering 1999.

Torsten Engberg utvecklade under sin karriär ett bestämt, tydligt men välmenande ledarskap uppskattat av både under- och överordnade kolleger.

Torsten Engberg var sedan 1979 ledamot i Kungliga Örlogsmannasällskapet. Han valdes in i avdelning II år 1983.

Amiralen BROR STEFENSON avled den 3 oktober 2018. Han sörjs närmast av hustrun Karin samt barnen Anne och Lena med familjer.

Bror Stefenson föddes 1929 i Stockholm av föräldrarna kommandör Jens Stefenson och hans hustru Astrid. Efter examen vid

Kungliga Sjökrigsskolan anställdes han vid flottan 1951. Bror Stefenson valde ubåtsvapnet där han tjänstgjorde i flera befattningar ombord, bland annat som Fartygschef på *HMS Draken* 1962–63, varefter han befordrades till kapten och tjänst vid marin-staben. Åren i stabstjänst vid Marinstaben och Försvarsstaben varvades med tjänst som lärare på Sjökrigsskolan. Han utnämndes till kommandörkapten 1970 och några år därefter till kommandör och chef för 1. ubåtsflottiljen.

Efter utnämning till konteramiral 1978 blev han stabchef vid Södra militärområdesstaben och bara två år därefter befordrades Bror Stefenson till viceamiral och chef för försvarsstaben. Bara någon dag efter det att han hade förfångat som försvarsstabschef inträffade Hårshärdsincidenten, en händelse som verkligen prövade hans ledarskap och mentala styrka under ett par intensiva veckor. Han gav senare ut boken *Från periskop till brygga* med sina dagboksanteckningar från dessa veckor.

Bror Stefenson avslutade sin militära karriär som militärbefälhavare i Östra militärområdet åren 1988–91 och inträdde därefter som amiral i reserven. Efter att ha lämnat den aktiva tjänsten utnämndes han till 1. adjutant och chef för HMK:s stab, en befattning som han innehade i hela sju år. Bror Stefenson var också aktiv inom politiken som ledamot av Stockholms stadsfullmäktige och ordförande under flera år för Kristdemokratiska seniorförbundet.

Bror Stefensons karriär och ledarskap präglades av hög intellektuell förmåga i kombination med humor, omtänksamhet och omsorg om sin personal.

Bror Stefenson var hedersledamot av Kungliga Örlogsmannasällskapet och dess

ordförande åren 1987–1992. Han valdes in i avdelning II år 1979.

F d verkställande direktör och kommandören av 1. graden LENNART FORSMAN avled den 15 oktober 2018. Han sörjs närmast av hustrun Grethe samt barnen Elisabeth, Karl och Karin med familjer.

Lennart Forsman föddes 1925 i Stockholm av föräldrarna fabrikör Herbert Forsman och hans hustru Ellen. Efter examen från Kungliga Sjökrigsskolan anställdes han vid flottan 1948. Efter ett flertal år i sjötjänst befordrades han år 1960 till kapten och tjänstgjorde vid försvarsstaben. Efter utnämning till kommandörkapten genomgick Lennart Forsman US Naval War College 1969–70. Under perioden 1974–78 var Lennart Forsman marinnattaché i Washington. Han utnämndes till kommandör 1975 och vid hemkomsten till kommandör av 1. graden och flaggkapten vid Kustflottans stab.

Därefter var Lennart Forsman chef för Sydkustens Örlogsbas där han bland annat hade att hantera den sovjetiska ubåten *U137:s* flagranta kränkning av svenskt inre vatten i Gåsefjärden. 1983 tillträdde han som chef för Produktions- och facksamordningsavdelningen vid FMV som också blev hans sista militära befattning. Efter sin pensionering från Försvarsmakten anställdes han vid Försvarsindustriföreningen vars verkställande direktör han var mellan 1987–97.

Lennart Forsman var en flitig skribent i *Tidskrift i Sjöväsendet* och, inte minst, som översättare av engelsk skönlitteratur, bland annat översatte han flera böcker av Tom Clancy.

Lennart Forsman var ledamot av Kungliga Örlogsmannasällskapet och dess vice ordförande åren 81–83. Han valdes in i avdelning II 1979.

Avdelningen för luftkrigsvetenskap

Översten av 1. graden KURT JOHANSSON avled den 25 augusti 2016. Han sörjs närmast av hustru Ulla samt Erik, Ulla och Arne med familjer.

Kurt Johansson föddes 1920 i Sollefteå av föräldrarna löjtnant Carl Johansson och hans hustru Jenny. Efter examen från Krigsskolan 1943 anställdes Kurt Johansson vid Luleå luftvärnsskår där han genomförde trupptjänst som subaltern. År 1953 befordrades han till kapten och påbörjade tjänstgöring vid försvarsstaben. Efter genomförd stabstjänst utnämndes han till major och tjänstgjorde åren 1961–62 vid Östgöta luftvärnsregemente. Under åren 1963–65 bestred Kurt Johansson befattning som chef för arméstabens luftvärnsavdelning och utnämndes till överstelöjtnant 1964.

Efter fullgjord stabstjänst fick Kurt Johansson tjänst vid Roslagens luftvärnsregemente och var också lärare vid Luftvärnsskjutskolan. 1968 befordrades han till överste och chef för Luleå luftvärnsskår, en befattning han innehade åren 1968–76. Under åren 1962–73 var han en av HMK:s adjutanter och sedermera också överadjutant vid HMK:s stab. Kurt Johansson avslutade sin militära karriär som överste av 1. Graden, och fram till sin pensionering 1981 var han arméinspektör i staben vid Övre Norrlands militärområde.

Kurt Johansson invaldes i avdelning III år 1969.

Avdelningen för Militärteknisk vetenskap

Fd tekniska direktören och översten av 1. graden JAN-OLOV ARMAN avled den 15 februari 2018. Han sörjs närmast av hustru Margareta samt barnen Per och Kerstin med familjer.

Jan-Olov Arman föddes 1921 i Östersund av föräldrarna 1. baningenjör Johan Arman och hans hustru Ellen. Efter avlagd civilingenjörsexamen vid Tekniska Högskolan anställdes han vid Krigsflygskolan i Ljungbyhed. Efter sin flygutbildning tjänstgjorde han 1949–58 som flottiljingenjör och teknisk chef vid Södermanlands Flygflottilj. Under åren 1959–68 var han anställd vid Flygförvaltningen, de sista fyra åren som byråchef och överingenjör. 1963 utnämndes han till överste.

När Försvarets materielverk bildades 1968 blev Jan-Olov Arman överingenjör och byråchef på myndigheten och från 1970, som överste av 1. graden, chef för Underhållsavdelningen i Huvudavdelningen för flygmateriel. En befattning som han innehade fram till sin pensionering 1982. Efter sin pensionering arbetade Jan-Olov Arman under tolv år deltid på Systecon AB med systemutveckling och marknadsföring.

Under hela sin karriär, militär som civilt, uppskattades Jan-Olov Arman för sin analytiska förmåga och sin lugna och kloka framtoning. På fritiden var det främst familjen som gällde, men han var även en hängiven golfspelare.

Jan-Olov Arman valdes in i avdelning IV år 1976.

Fd överingenjören och professor emeritus FRITZ HJELTE avled den 18 april 2018. Han sörjs närmast av sonen Ulf med familj.

Fritz Hjelte föddes 1926 i Älmhult, Småland, av föräldrarna ingenjör Yngve Hjelte och hans hustru Elfriede. Han studerade flygteknik vid Tekniska Högskolan i Stockholm och avlade civilingenjörsexamen 1951 och teknologie licentiatexamen 1956. Fritz Hjelte anställdes vid KTH:s flygtekniska institution efter examen och var verksam där fram till 1968, då han blev överingenjör vid Försvarets materielverk, huvudavdelningen

för flygmateriel. Efter fyra år vid FMV återvände Fritz Hjelte till KTH, nu som professor i flygteknik. Han blev KTH trogen ända fram till sin pensionering 1991.

Under sin tid på KTH skrev Fritz Hjelte flera artiklar, skrifter och böcker inom området flygteknik, bland annat medverkade han i boken *Flyglärens Grunder* som utgavs 1962.

Fritz Hjelte valdes in i avdelning IV 1975.

Avdelningen för Annan vetenskap av betydelse för rikets säkerhet och försvar

F d statssekreteraren och generaldirektören HANS-GUSTAF WESSBERG avled den 29 mars 2018. Han sörjs närmast av hustru Marianne samt barnen Gustaf, Sofie och Charlotte med familjer.

H G Wessberg föddes 1952 i Göteborg av föräldrarna Ernst Wessberg och hans hustru Edit. Med grunden i en filosofie kandidat-examen i ämnena statskunskap, historia och kommunikationskunskap från Göteborgs universitet år 1977 påbörjade H G Wessberg en smått osannolik karriär inom flera samhällsområden. Han var studentpolitiker, reservofficer, informationschef, industriman, generaldirektör, statssekreterare och Sverigeförhandlare för att nämna några av de titlar som förknippas med honom.

Hans politiska intresse vaknade tidigt och följde honom genom livet. Han var bland annat ordförande i Fria moderata studentförbundet, Studentkåren vid Göteborgs universitet, Sveriges Förenade studentkårer och förbundsordförande för Moderaterna i Stockholm.

Han var informationschef i Försvarsmakten under den mest hektiska ubåtsskyddsverksamheten under 80-talet. Efter att ha arbetet inom näringslivet under 90-talet och i början av detta sekel som informationschef på industriförbundet och som vice VD på Svenskt Näringsliv blev H G Wessberg utnämnd till generaldirektör för Bolagsverket. Ett uppdrag han lämnade 2006 för att återgå till politiken, först som statssekreterare i försvarsdepartementet, därefter hos handelsministern på utrikesdepartementet och slutligen, fram till 2010, som statssekreterare i statsrådsberedningen under statsminister Fredrik Reinfeldt.

Från år 2011 var han ledamot i Europeiska Revisionsrätten. Han fick samtidigt också i uppdrag att vara en av två förhandlare i den s k Sverigeförhandlingen omfattande den framtida infrastrukturen.

H G Wessberg ställde sig sällan själv i centrum men var alltid beredd att ta nya tag i tunga befattningar inom både näringslivet och den offentliga sektorn. Hans karaktär vittnade om liberala värderingar, handlingskraft, noggrannhet, integritet, vänfasthet och empati.

H G Wessberg invaldes i avdelning V år 1998.

Tolv goda kamrater och framstående ledamöter har lämnat vår krets. Vi saknar dem och tänker på deras anhöriga. Genom sina gärningar har de i hög grad levt upp till Krigsvetenskapsakademiens motto: Fäderneslandets försvar – Mod och kunskaper!

Författaren är konteramiral och Kungl Krigsvetenskapsakademiens andre styresman.